

Terry Pratchett

CARPE JUGULUM

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI

Delji

“Her şey bir sınavdır.”

Terry Pratchett

1948 yılında İngiltere, Buckinghamshire’da doğan Terry Pratchett, çağdaş fantezi ve mizah edebiyatının önde gelen isimlerinden biridir. Hayal gücü Büyük A’Tuin’in zihni kadar geniş, kalemi ise Rincewind’in cesareti kadar bükülgen olan Terry Pratchett, yarattığı Diskdünya evrenine 41 roman ve irili ufaklı yan kitaplar sığdırmayı başardı. Yetişkinler için olduğu kadar çocuklar için de yazdı: “Yazdığım yazacağım en iyi kitap,” dediği *Ulus* ile 2010 İngiliz Yazarlar Ödülü’nü, genç okurlara yönelik bir Diskdünya romanı olan *Muhteşem Maurice ve Değişmiş Fareleri* ile de İngiltere’nin en saygın çocuk edebiyatı ödülü olan Carnegie Madalyası’nı kazandı. Ayrıca, *Johnny Maxwell* üçlemesi ile *Viran Şatodaki Ejderhalar*, *Cadının Elektrikli Süpürgesi* ve *Noel Baba’nın Takma Sakalı* gibi öykü derlemeleri de yazarın külliyatını süsledi. İlki 1983 yılında yayımlanan ve sonrasında tüm dünyada 85 milyondan fazla satan Diskdünya kitapları, Terry Pratchett’a büyük bir şöhret ve devasa bir hayran kitlesi kazandırdı. Seri; film ve dizilere, tiyatro, radyo ve bilgisayar oyunlarına uyarlandı. Kısa süre içinde edebiyatın kült isimlerinden biri hâline gelen Pratchett, eserleriyle sayısız ödül kazandı, fahri doktoralar aldı, şövalye ilan edildi, turnelerde binlerce kitap imzaladı.

Aralık 2007’de Alzheimer’a yakalandığını duyuran Sör Terry, 2015 yılında yine bu hastalık sebebiyle hayatını kaybetti. Ya da daha doğrusu, boyut değiştirerek, *buradaki* hayranlarını öksüz bıraktı. Bugün hâlâ aramızda dolaştığını rivayet edenler de var; çünkü ne de olsa, onun da dediği gibi, “dünyada yarattığı dalgalar tamamen yok olmadan hiç kimse tam anlamıyla ölmez...”

Terry Pratchett, İngiltere’de, Kitabı Raflardan En Çok Araklanan Yazarlar Listesi’nde hâlâ başı çekiyor.

Niran Elçi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü mezunu olan Niran Elçi, 2001 yılından beri çeviri yapıyor. Bugüne dek yüzden fazla eseri Türkçeleştirdi. Dilimize kazandırdığı yazarlar arasında Terry Pratchett, Doris Lessing, George Saunders, John Wyndham, J.R.R. Tolkien, Robert Jordan, Bram Stoker ve George Orwell gibi isimler bulunan Niran Elçi, *Karaböcü* serisi, *Adamı Zorla Cadı Yaparlar*, *Kurabi’ye Uçan Omlet* gibi çocuk kitaplarının da yazarıdır.

CARPE JUGULUM

© 2020, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 1998, Terry ve Lyn Pratchett

İlk baskı 1998 yılında, İngiltere’de *Carpe Jugulum* adıyla Penguin Random House şirketler grubuna ait Transworld Publishers tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Terry Pratchett
TÜRKÇELEŞTİREN: Niran Elçi
EDİTÖR: Ümit Mutlu
DİZİ EDİTÖRÜ: Burhan Düzçay
KAPAK GÖRSELİ: Josh Kirby
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna
GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Başak Matbaacılık Tanıtım Hizm. İth. İhr. Tic. Ltd. Şti.
Çınar Mahallesi Çankırı Bulvarı No:108 Akyurt/Ankara
Tel: 0 312 397 16 17

Birinci Baskı: Nisan 2021 (2000 adet)

ISBN: 978-605-2349-86-1
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 45790

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

Terry Pratchett

GİRTLAĞI
CARPE
JUGULUM

BİR DISKDÜNYA® ROMANI - 23

Deli

Tel tel yayılan kara bulutlar arasında bir ateş, ölmeye yüz tutmuş bir yıldız gibi kayarak, Diskdünya adlı dünyaya düşüyordu.

Başka hiçbir yıldızın yapamadığı bir şekilde bazen yön değiştiriyor, bazen yükseliyor, bazen kıvrılıyordu bu ateş. Fakat kaçınılmaz olarak, düşmeye devam ediyordu.

Çıtırdayarak geçerken, dağ yamaçlarında birikmiş kardan yansıdı parıltısı.

Altındaki arazi düzleşmeye başlayınca ateş de bu düzlüğe uydu ve yavaşça alçalarak bir kanyona girdi. Kıvrıla kıvrıla uzanan boğazda gürleyerek uçtu, ışığı mavi buz kaplı duvarlardan yansıdı.

Sonra, ışığı aniden söndü; ama ay ışığıyla aydınlanmış kanyonun kaya duvarlarının arasında, süzülerek alçalmaya devam etti.

Uçan şey kanyondan fırladı ve kendini bu kez bir uçurumun en yüksek noktasında buldu. Burada, buzullardan sızan sular uçurumdan aşağı, çok derindeki bir su çukuruna dökülüyordu.

Her tür mantığa aykırı şekilde burada bir vadi vardı; hatta aslında, dağların ovalara doğru yavaş yavaş alçalmaya başladığı yere gelmeden, dik yamaçların kenarına tutunmuş bir vadiler *ağı*. Hava burada görece ılıktı, ortada bir yerde küçük bir göl parıldıyordu. Ormanlar vardı. Kayalara serilmiş bir yama yorganı andıran minik tarlalar vardı.

Rüzgâr dinmişti. Hava ılıktı.

Uçarak gelen gölge, halkalar çizmeye başladı.

Bu sırada, çok aşağıda, kimselere görünmeden ve kimselere aldırmadan, *başka bir şey* giriyordu bu küçük vadiler ağına. Tam olarak ne olduğunu görmek zordu; şey oraya girerken yerdeki kaptırnakları dalgalanıyor, süpürgeotları hışırıyordu. Sanki çok küçük yaratıklardan oluşmuş çok büyük bir ordu, amaçlılıkla aralarından geçiyordu.

Gölge, tarlaları ve ormanları tabak gibi gören yassı bir kayaya ulaştı ve o sırada ordu, tam da orada, köklerin arasında açığa çıktı. Çok küçük, mavi adamlardan oluşmuştu bu ordu; bazıları sivri tepeli mavi külahlar takmıştı ama büyük kısmının kızıl saçları açıktaydı. Kılıçları vardı. Ve boyları en fazla on beş santimdi.

Küçük adamlar dizildiler ve bu yeni diyara baktılar. Sonra, silahlarını kaldırarak savaş naraları attılar. Gerçi tek bir nara üzerinde daha önceden anlaşmış olsalar çok daha etkileyici bir manzara olabilirdi, ama... mevcut hâliyle, her küçük savaşçının kendi ayrı savaş narası varmış ve onu ondan alabilecek herkese kafa tutabilirmiş gibi bir şamata yükseldi:

“*Nac mac Feegle!*”

“*Aah, ellfine sokam!*”

“*Hepinize bi tekme!*”

“*Kocatipler!*”

“*Binden fazla olamazlar!*”

“*Mac mac Feegle obarey!*”

“*Asıl sana obarey, lağam faresi seni!*”

Akşamın son ışıklarında parıldayan küçük küçük vadiler, Lancre Krallığı'ydı. *Bu krallığın en yüksek noktasından bakarsanız, derdi insanlar, ta kenarına kadar dünyanın her yerini görebilirsiniz.*

Aynı zamanda şöyle de denirdi, gerçi bunu diyenler Lancreliler değildi: Denizlerin gürleyerek kenardan aşağı aktığı yerin *altında*, yeryüzünü uzayda taşıyan dört fil vardır ve onlar da dünya kadar büyük bir kaplumbağanın sırtında durmaktadır.

Lancreliler bunu duymuştu. Doğru olabileceğini düşünüyorlardı. Dünyanın düz olduğu *zaten* aşikârdı (gerçi Lancre Krallığı'nda *gerçekten* düz olan şeyler yalnızca masalar ve bazı insanların kafalarıydı) ve kaplumbağaların epey yük taşıyabildiği de bir gerçektir. Fil denen şeylerin ise çok güçlü olduğu söyleniyordu. Yani bu tezde ciddi bir kusur göremiyorlardı ve bu yüzden Lancreliler, konuyu burada bırakıyorlardı.

Etraflarındaki dünyayla ilgilenmediklerinden değildi tabii ki. Tam tersine hatta, dünyaya derin, kişisel ve tutkulu bir ilgi besliyorlardı. Lancrelilerin diğer insanlardan tek farkı, “Neden varız?” yerine “Hasattan önce yağmur yağar mı acaba?” sorusunu sormalarıydı.

Bir filozof, bu düşünsel hırs eksikliğini kınayabilirdi elbette, ama ancak, bir sonraki öğününün nereden geleceğinden *kesinlikle eminse*.

Lancre, konumu ve iklimi sayesinde, ayakları yere sağlamca basan açık sözlü insanlar üretti ve bu insanlar, aşağıdaki dünyada çok başarılı olurlardı. Ovaların en büyük cadılarını ve sihirbazlarını onlar yollamıştı mesela. Hatta, mesela o filozof, böylesine realist bir halkın dünyaya bu kadar çok ve bu kadar başarılı büyü kullanıcısı kazandırabilmesine hayret edebilirdi; oysa filozofun bilmediği gerçek şu olurdu: Ancak ve ancak, ayaklarını yere sağlamca basabilenler gökyüzünde şatolar inşa edebilir.

Yani Lancre'in evlatları dünyaya açılır, kariyer basamaklarını tırmanır, başarı üstüne başarı kazanırlardı ve memlekete para yollamayı da asla unutmazlardı.

Memlekette kalanlar ise, para zarfındaki gönderici adresine bir göz atmak dışında dış dünyayla fazla ilgilenmezlerdi.

Ama dış dünya onlarla ilgilenirdi.

O büyük, yassı kayanın üstü şimdi boştu. Fakat aşağıdaki çayırda çimenler, ovalara doğru ilerleyen V şeklinde bir dalgayla sallanıyordu...

“*Karı da afetti ama!*”

“*Nac mac Feegle!*”

Pek çok farklı vampir türü vardır. Hatta ne kadar hastalık türü varsa o kadar da vampir türü olduğu söylenir.* Vampirler *yalnızca* insan değildir; tabii *aslında* insanlarsa. Koçbaşı Dağları’ndaki yaygın bir inanca göre, üç seneden daha uzun süre kullanılmayan, çekiçten testereye her alet, kan arar. Ghat’taki insanlar “vampir karpuzlara” inanırlar. (Gerçi vampir karpuzların *nesine* inandıkları konusunda sessizdirler. Muhtemelen, siz karpuzları ısırırken karpuzların da sizi ısıracağı gibi bir şeydir.)

Vampir araştırmacılarının öteden beri bir türlü çözemediği iki şey bulunmaktadır. Biri, vampirlerin neden bu kadar *güçlü* olduğu sorusudur. Araştırmacılar vampirleri öldürmenin çok kolay olduğuna işaret ederler. Onlardan kurtulmanın bir sürü yöntemi vardır, ki kalplerine kazık çakmak bunlardan yalnızca biridir. (Aslında bu yöntem normal insanlar üzerinde de işe yaradığından, yörenizdeki bütün vampirlerin kalplerine kazık çaktıktan sonra geriye hâlâ kazık kalmışsa, onları da kullanmanın bir yolunu bulabilirsiniz.) Ortalama bir vampir, günlerini bir yerlerdeki tabutunda geçirir ve onu yalnızca yaşlı, hantal bir kambur korur. Yani küçükük bir saldırgan grup bile bir vampiri alt edebilir.

* Ve bu da muhtemelen, bazı vampirlerin bulaşıcı ve ölümcül olduğu diğerlerinin ise tuhaf tuhaf yürümenize ve meyveden kaçınmanıza yol açtığı anlamına gelir.

Buna karşılık, tek bir vampir bile, koskoca bir topluluğu sorgusuz itaat hâlinde tutabilir.

Vampirilere dair bir diğer gizem, neden bu kadar *aptal* olduklarıdır. Mesela, sürekli gece elbiseleri giymek onları yeterince ele vermiyormuş gibi, neden bir de tutup eski şatolarda yaşarlar? Üstelik de bir şatoda bir vampiri yenmek için kullanılabilecek tonla araç, örneğin kolaylıkla yırtılıp gün ışığını içeri alan perdeler veya hemencecik bükülüp dinî simgelere dönüştürülebilen duvar süsleri varken? İsimlerini sondan başa yazmanın kimseyi kandırdığına *gerçekten de* inanmıyorlardır herhâlde, değil mi?*

Lancre'dan kilometrelerce uzakta, kırlarda bir araba, takırdaya takırdaya yol alıyordu. Yoldaki çukurlarda nasıl sıçradığına bakılırsa yükü hafifi. Ama arabayla birlikte, karanlık da geliyordu.

Atlar siyahtı. Kapılarındaki armaları saymazsak araba da öyle. Atların kulaklarının arasında birer siyah tüy vardı; arabanın köşelerinde de siyah tüyler vardı. Belki tüm bunlar yüzünden, araba yerde süzülen bir gölge izlenimi bırakıyordu. *Geceyi* sanki, peşinden sürüklüyordu.

Çayırın sonunda, yıkılmış bir binanın kalıntılarının arasından tek tük ağaçların yükseldiği yerde, gıcırdayarak durdu.

Atlar, zaman zaman ayaklarını yere vurarak ve başlarını sallayarak bekliyordu. Arabacı, dizginler elinde, kamburunu çıkararak oturuyordu.

Bulutların üzerinde, gümüşü ay ışığında, dört şekil uçuyordu. Sohbetlerinin tınısından, içlerinden birinin sinirli olduğu anlaşılıyordu. Gerçi o sesteki keskin, nahoş tını, “canı sıkkın” tabirinin daha uygun olacağını düşündürüyordu...

* Pek çok vampir filminde denenmiş ve başarıya ulaşmış bir yöntem. En ünlüsü, 1943 yapımı *Drakula'nın Oğlu* filmindeki Kont Alucard. [E.N]

“Kaçmasına *izin* verdin!” Bu seste ise bir mızıltı vardı; sürekli yakınan birinin sesi gibi.

“*Yaralıydı*, Lacci.” Bu ses, uzlaşmacıydı; bir ebeveynin sesi gibi. Ama bir yandan da, ilk sesin sahibine elinin tersiyle bir tane çarpma arzusu taşıyormuş gibiydi.

“O şeylerden *gerçekten* nefret ediyorum. O kadar... anlamsızlar ki!”

“Evet tatlım. Batıl bir geçmişin işareti.”

“*Ben* öyle yanabilsem, sırf güzel görünerek ortalıklarda süzülmem. Bunu neden yapıyorlar?”

“Eskiden işe yarıyordu herhâlde.”

“O zaman, onlar... Nasıl tarif etmiştin?”

“*Evrimsel çıkmaz*, Lacci. İllerleme denizlerinde, ıssız adada mahsur kalmış biri gibi.”

“O zaman... onları öldürerek onlara iyilik yapmış oluyorum, değil mi?”

“Evet, amaç da bu zaten. Şimdi, acaba...”

“Ne de olsa *tavuklar* yanmaz,” dedi Lacci’nin sesi. “En azından, kolay kolay yanmaz.”

“Bazı deneyler yaptığını duyduk, evet. Onları *ilk önce* öldürmek, iyi bir fikir olabilir ama.” Bu, üçüncü bir sesteki kadın olandan bıkmış, genç bir erkek sesi. Her hecesinden “ağabeylik” akıyordu.

“Ne faydası olacak ki?”

“Eh, tatlım... o kadar gürültü çıkmayabilir mesela.”

“Babanın sözünü dinle tatlım.” Bu dördüncü ses de ancak bir annenin sesi olabilirdi: ne yaparlarsa yapsınlar, diğer seslerin sahiplerini hep sevecek biri.

“Ama bu haksızlık!”

“Bak, o gnomların üstüne kaya atmana da izin verdik tatlım. Fakat hayat, sırf eğlenceden ibaret değildir.”

Sesler bulutların arasından geçerek alçalırken arabacı kıpırdandı. Biraz sonra, dört şekil, az öteye konmuştu. Arabacı aşağı indi ve dörtlü yaklaşırken arabanın kapısını zahmetle açtı.

“O sefil gnomların çoğu kaçtı ama,” dedi anne.

“Boş ver hayatım,” dedi baba.

“Evet, ben de gerçekten nefret ediyorum onlardan. Onlar da mı evrimsel çıkmaz baba?” dedi kız.

“Senin yılmaz çabalarına rağmen, evrim yolunda gidecek yerleri var hâlâ. Igor! Lancre’a gidiyoruz.”

Arabacı döndü.

“Batüttüne ependim!”

“Ah! Son kez söylüyorum be adam, böyle mi konuşulur?”

“Ama batka natıl konutulur bilmiyorum ki ependim,” dedi Igor.

“Sana arabadaki tüyleri çıkarmanı da söylemiştim. Aptal herif...”

Arabacı huzursuzlukla kıpırdandı. “Ama tiyah tüyün olmatı *ladım*, ependim. *Gelenektir*.”

“Hemen at şunları!” diye emretti anne. “İnsanlar *ne* düşünecek?”

“Batüttüne hampendi.”

Igor diye hitap edilen kişi kapıyı çarparak kapattı, atlara doğru sallana sarsıla yürüdü, tüyleri saygıyla aldı ve arabacı oturağının altına koydu.

Arabanın içinde, canı sıkkın bir ses, “Baba, Igor da mı evrimsel çıkmaz?” dedi.

“Öyle olduğunu *umuyoruz* tatlım.”

“Hattirin ordan,” dedi Igor kendi kendine, dizginleri eline alarak.

Yazı şöyle başlıyordu:

“*En derin hürmetlerimizle...*”

Okuması çok zor ama son derece resmî olan, şu pek şatafatlı elyazılarından biriyle yazılmıştı.

Ogg Ana sırttı ve kartı şömine rafının üzerine koydu yine. “Hürmetlerimizle” fikrini sevmiştii. Zengin, kalın ve her şeyden öte içkili bir havası vardı.

En iyi iç etekliğini ütölemekteydi... daha doğrusu, kendisi şöminenin önündeki koltuğuna kurulmuşken gelinlerinden biri (adını şimdi hatırlayamıyordu) Ogg Ana'nın iç etekliğini ütölemekteydi. Ogg Ana ona, gözden kaçırdığı yerleri işaret ederek yardım ediyordu.

Çok da güzel bir davetiye, diye düşündü. Şurup kadar yoğun, altın rengi bir maddeyle kaplanmış gibi görünen kenarları hele, harikaydı. Muhtemelen gerçek altın değildi ama yine de etkileyici bir biçimde parlıyordu.

“Şuranın üzerinden bir daha geçsen iyi olur kızım,” dedi, bira bardağını yeniden doldurarak.

“Peki Ogg Ana.”

Bir başka gelini (birkaç saniye düşünse adını *kesin* hatırlardı) Ogg Ana'nın kırmızı botlarını parlatmaktaydı. Bir üçüncüsü ise Ogg Ana'nın en iyi sivri tepeli şapkasını şapkalığa oturtmuş, dikkatle tozunu alıyordu.

Ogg Ana ayağa kalktı ve arka kapıya gitti. Hava iyice kararmıştı. Akşamın ilk yıldızlarının önünden lime lime görünen birkaç bulut geçiyordu. Havayı kokladı. Burada, dağlarda, kış her zaman uzun sürerdi ama şimdi, rüzgârda kesinlikle bir bahar tadı da vardı.

Güzel günler, diye düşündü. Hatta... en iyi günlerdi aslında. Yeni senenin Domuznöbeti'nde, soğuk dalgasının tersine döndü-

gü gecede başladığını elbette biliyordu ama bahar aslında *şimdi* başlıyordu; son karların arasında yeşil filizler baş gösterirken. Havada değişim vardı ve Ogg Ana bunu kemiklerinde hissediyordu.

Havamumu Nine, kemiklerine güvenemeyeceğini söylerdi hep. Ama Havamumu Nine böyle şeyleri hep söylerdi.

Ogg Ana kapıyı kapattı. Bahçesinin ucundaki, gökyüzünü tırmalayan yapraksız ağaçlarda bir şey, kanatlarını hışırdatarak cıvıladı; tam da o sıralarda karanlık örtü, dünyanın üzerine serildi.

Birkaç kilometre uzaktaki kulübesinde Agnes Nitt, yeni şapkası konusunda ikilem yaşıyordu. Gerçi Agnes her zaman, her konuda ikilem içindeydi zira kafasını iki ayrı zihin paylaşıyordu.

Saçlarını şapkanın altına sıkıştırıp aynada kendini süzerken bir yandan da şarkı söylüyordu. Şarkıyı iki sesli söylüyordu tabii. Ama hayır; *aynadaki yansımasıyla birlikte değil*; o tür bir kadın karakter, pamuk görünümlü ve mavi elbiseli olan hani, eninde sonunda Bay Mavi Kuş ve diğer orman hayvanlarıyla düetler söylemeye başlar ve işte o zaman, alev makinesinden başka çare kalmamış demektir.

Agnes, şarkıyı *kendi kendisiyle* iki sesli olarak söylüyordu. Son günlerde, odaklanamadığı durumlarda, daha sık oluyordu bu. Perdita'nın hayli kulak tırmalayıcı bir sesi vardı ama yine de katılmakta ısrar ediyordu.

Aldırışsız bir acımasızlığa eğilimli olanlar, her şişman kızın içinde bir zayıf kız ve bol bol çikolata bulunduğunu söyler. Agnes'in zayıf kızı, Perdita'ydı.

Bu görünmez yolcuyu nasıl edindiğinden emin değildi. Annesi ona, bunu küçükken de yaptığını söylemişti: Agnes, bir çanak dolusu kaymağın ortadan kaybolması veya değerli bir sürahinin

kırılması gibi kaza ve gizemli olayların suçunu “diğer küçük kızın” üzerine atıyordu hep.

Agnes, kanınızda bir parça doğal cadılık varsa (ve hiç olmamasını dilerse de) bu tür şeylere bulaşmanın iyi bir fikir olmadığını yeni yeni fark ediyordu. Hayalî arkadaşı asla kaybolmamıştı yani. Onunla birlikte büyümüş, sonunda da bir baş belasına dönüşmüştü.

Agnes, Perdita’yı sevmiyordu. Perdita kibirli, bencil ve kötü kalpliydi. Perdita ise Agnes’in içinde olmaktan nefret ediyordu. Perdita’ya göre Agnes zayıf iradeli ezik şişkonun tekiydi; bu kadar iri olmasa insanlar onu paspas gibi ezip geçerci.

Agnes, Perdita ismini, beslememesi gerektiğini bildiği tüm o düşünceler ve arzular için uygun bir etiket olarak uydurduğunu söylüyordu kendine. Herkesin omzunda yaşayan, her yaptığını alayla izleyen o küçük yorumcuyu temsil ediyordu Perdita. Gerçi bazen de tam tersini düşünüyordu: Belki de *Perdita* Agnes’i yaratmıştı, eziyet edebileceği biri olsun diye...

Agnes kurallara uyardı. Perdita uymazdı. Perdita, kurallara uymamanın *havalı* olduğunu düşünürdü. Agnes ise, “Kazıklarla dolu şu kocaman çukura düşme,” gibi kuralların bir *amacı* olduğunu düşünürdü. Ya da gelişigüzel bir örnek vermek gerekirse, Perdita, sofradaki görgü kurallarının aptalca ve baskıcı olduğunu düşünürdü; diğer yandan Agnes, sofradaki diğer insanlara ait lahana parçalarına maruz kalmaya karşıydı.

Perdita cadı şapkasının güçlü bir otorite simgesi olduğunu da düşünüyordu. Agnes ise tombul bir kızın sivri tepeli şapka giymemesi gerektiğini düşünüyordu; özellikle de şapka siyah renkteyse. Çünkü o zaman... eh, yere düşmüş bir külâh meyanköklü dondurmaya benziyordu.

Sorun şuydu ki... Agnes de haklıydı, Perdita da. Koçbaşı Dağları’nda sivri tepeli şapkanın büyük ağırlığı vardı. İnsanlar *şap-*

kayla konuşurdu, onu takan kişiyle değil. Başına ciddi bir bela gelmiş insanlar hemen bir cadıya giderdi.*

Geri kalan giysileriniz de siyah olmalıydı. Perdita siyahı seviyordu. Perdita, siyahın havalı olduğuna inanıyordu. Agnes ise, çepersel güçlükler yaşayan biri için siyahın iyi bir renk olmadığını düşünüyordu. Ha bir de, “havalı” sözcüğünün, beyinleri bir kaşığı doldurmayacak insanlar tarafından kullanılan, aptalca bir sözcük olduğunu...

Magrat Sarımsak mesela, siyah giysiler giymemişti ve muhtemelen hayatı boyunca “havalı” sözcüğünü de hiç kullanmamıştı. Belki bir tek... “havadar” anlamı dışında?

Agnes aynada sivrilğini incelemeyi bıraktı. Eskiden Magrat’a ait olan ve şimdi kendisinin devraldığı kulübede etrafına bakındı. Şömine rafındaki altın kenarlı, pahalı karta takıldı bakışları.

İçini çekti.

Magrat cadılıktan emekli olmuştu ve şimdi bir kraliçe falandı. Bu konuda herhangi bir kuşku vardıysa bile, bugün itibarıyla artık yoktu. Ama Ogg Ana ile Havamumu Nine’nin hâlâ ondan bahsedip durması Agnes’i şaşırtıyordu. Onun bir kralla evlenmiş olmasıyla gurur duyuyorlardı (sanki) ve ona yakışan yaşam tarzının bu olduğu konusunda hemfikirlerdi (gibi). Fakat asla dile getirmeseler de, başlarının üzerinde havada asılı duran ve zihinsel neon ışıklarıyla yanıp sönen bir düşünce daha vardı: *Magrat en değerli ödülünden vazgeçmiş, daha düşüğüne razı olmuştu.*

Bunu fark ettiğinde Agnes kakhahasını zor tutmuştu. Ama cadılara itiraz edemezsiniz. Onlar zaten, itiraz edilecek bir durum olduğunu bile anlamazlardı.

Havamumu Nine’nin yaşadığı kulübenin saz damı o kadar eskiydi ki, üstünde son derece sağlıklı, genç bir ağaç büyüyordu.

* Elbette bazen, “Lütfen öyle yapmayı artık bırak,” demek için.

Havamumu Nine yalnız yatar, yalnız kalkar, yağmur suyu biriktirdiği fiçıda yıkanır. Ogg Ana ise Agnes'in tanıdığı en *yerel* insandı. Yaban ellere *gitmişti*, evet; ama Lancre'ı, bir tür görünmez şapkaymış gibi hep yanında taşıymıştı. Ve bu iki cadı her zaman, her tür hiyerarşinin tepesinde oldukları ve dünyanın geri kalanının sırf onların kurcalaması için yaratıldığı varsayımıyla hareket ederdi.

Perdita, hayattaki en yüksek mertebenin kraliçelik olduğuna inanıyordu.

Agnes'e göre ise en iyi şey, Lancre'dan çok uzaklarda olmaktı. İkinci en iyi şey de muhtemelen, insanın kendi kafasının içinde yalnız olması...

Şapkasını becerebildiğince düzeltti ve kulübeden çıktı.

Cadılar kapılarını asla kilitlemezdi. Kapılarını kilitlemeye *ihtiyaç* duymazlardı.

Agnes ay ışığına adım atarken, kulübenin saz damına iki saksağan kondu.

Gizlice izleyen biri olsa, Havamumu Nine'nin şu anda yaptıklarına çok şaşırırdı.

Nine, arka kapısının hemen içindeki parke taşlarına dikkatle baktı ve yerdeki eski paçavra kilimi ayağının ucuyla kaldırdı. Sonra, hiç kullanmadığı ön kapıya gitti ve aynısını orada da yaptı. Kapıların kenarlarındaki çatlakları da inceledi.

Dışarı çıktı. Geceleyin, son demlerini yaşayan kış mevsiminin küçük ve hınçlı bir numarası olarak sert bir don yaşanmıştı; gölgede kalan yaprak yığınları hâlâ çıtır çıtırdı. Nine, ayaza aldırmadan, ön kapının etrafındaki çiçek saksılarını ve çalılıarı karıştırdı.

İçeri girdi.

Nine'nin saati vardı. Lancrehılar saatleri severdi elbette ama bir saatten daha kısa hiçbir süreyi ölçmeye zahmet etmezlerdi. Yu-

murta haşlamaları gerekiyorsa, *Muhallebimi Kim Kaşıkladı* türküsünü üst üste iki kere söyledilerdi, o kadar. Ama uzun gecelerde, saatin tıkırtıları rahatlatıcı geliyordu.

Sallanan sandalyesine oturdu ve dik dik kapıya bakmaya başladı.

Ormanda baykuşlar öterken, biri patikada koşarak yaklaştı ve kapıyı yumrukladı.

Nine'nin, at nallarını bükmekte kullanabileceğiniz demirden özkontrolünü bilmeyen biri, onun küçük, rahat bir nefes aldığını zannedebilirdi.

“Eh, *sonunda*,” dedi.

Şatodaki heyecan, kuşhanede uzak bir uğultudan ibaretti. Şahinler ve atmacalar tüneklerinde kamburlarını çıkararak oturmuş, rüzgârda süzöldükleri ve avlarının üzerine çullandıkları bir içsel dünyaya dalmışlardı. Zaman zaman bir zincir şingirtisi veya bir kanat hışırtısı duyuluyordu.

Şahinci Hodgesaaah, yandaki minik odada hazırlanmaktayken, havada bir değişim hissetti. Odasından çıkıp sessiz kuşhaneye girdi. Kuşların hepsi uyanık ve tetikteydi: *beklenti içinde*. Hodgesaaah'ın, ancak tepeden turnağa zırlara bürünerek yaklaşabildiği kartal Kral Henry bile etrafına bakınıyordu.

Böyle bir ortam, içeri ancak bir sıçan girmişse görülürdü ama ortalıkta sıçan yoktu.

Belki de gitmişti?..

Bu geceki kutlama için akbaba William'ı seçmişti, çünkü ona güvenebiliyordu. Hodgesaaah gerçi tüm kuşlarına güvenebiliyordu ama güvenebildiği şey genellikle, görür görmez ona saldıracakları oluyordu. William ise kendini tavuk zanneden, başka insanların da yaklaşabileceği, güvenli bir kuştı.

Terry Pratchett

GIRTLAĞUYAKALA CARPE JUGULUM

En iyi hendekleri siz kazarsanız, elinize daha büyük bir kürek tutuştururlar. Sonunda size de bu çıplak duvarlar, bu çıplak yer, bu soğuk kulübe kalır...

Hayatını *seçimler* yaparak geçiren bir cadı var Koçbaşı Dağları'nda, hem de yıllardır: Esmerelda Havamumu. Bu yaşlı kadının kudretinin herkes farkında. Oysa basit bir yanlış anlaşılma, egosu kaya kadar sert Havamumu Nine'yi küstürmeye de yetebiliyor. Üstelik şimdi, Uberwaldliler de onun zihninin dehlizlerine iniyor.

Vampirler hakkında herkesin bildiği pek çok şey vardır. Fakat hiç kimse, bunları artık vampirlerin de öğrenmiş olabileceği gerçeğini hesaba katmaz.

Diskdünya'nın tüm diğer sakinleri gibi vampirleri de nevi şahsına münhasır yaratıklar. Öğreniyorlar. Değişiyorlar. Ve değişirken fazlasıyla da gelişiyorlar. Lâkin karşılardaki gücü görmezden gelerek, kendileriyle çelişiyorlar...

Diskdünya'nın yirmi üçüncü kitabı *Carpe Jugulum*, günü "girtlağundan" yakalamayı kendilerine şiar edinmiş vampirleri sahneye süren, edebî atıflarıyla güldüren, sarımsak ve limon kokulu, karanlık ve kan dolu bir macera.

Facebook: DiskDunyaTurkiye Twitter: diskdunya_tr Instagram: diskdunya

Delidolu

delidolu.com.tr

Facebook Instagram Twitter delidolukitap

Delidolu Yayınları

ISBN: 978-605-2349-86-1

9 786052 349861